

FLIKKERS IN VLAANDEREN

john de wit

In Vlaanderen bestaan er twee organisaties voor homoseksuelen: de Federatie Werkgroepen voor Homofilie (F.W.H.) en de Rooie Vlinder. De F.W.H. werd opgericht in 1975 en is een overkoepelend orgaan van alle mogelijke werkgroepen ten lande. Ze wordt gefinancierd door het Ministerie van de Vlaamse gemeenschap en strijkt zo'n 750.000 frank per jaar op. Anders dan het Nederlandse COC overkoepelt zij alle mogelijke soorten groepen en heeft zij geen duidelijk politiek profiel: zowel vertegenwoordigers van de rechtervleugel, de PVV (vergelijkbaar met de VVD) als vertegenwoordigers van de christendemocratie zijn aanwezig. De voorzitter is een PVV'er. De persoon die verantwoordelijk is voor de organisatie van de hulpverlening is een priester.

Aan de andere kant is er een beduidend linkse fractie, die haar neerslag krijgt in het blad van de F.W.H., "De Homokrant". Het gaat hier voornamelijk om SP-ers, KP-ers, maar ook mensen van extreem links. De strategie van de F.W.H. is er een van voorzichtigheid: via bevriende politici ('sleutelfiguren') poogt men de discriminerende wetgeving te veranderen. De verschillende werkgroepen zijn hier reeds jaren mee bezig, tot nu toe vergeefs. De F.W.H. is er om bekommerd haar goede naam niet te verliezen, en licht de homo's zelf meestal niet in over de aard van de stappen die zij ter zake onderneemt. Het is dan ook erg moeilijk vast te stellen wat zij precies doet, want een georganiseerd archief is er niet. De informatie ligt versplinterd over verschillende personen, en is niet voor buitenstaanders beschikbaar. Dit is één van de belangrijkste redenen waarom er in België geen homostudies bestaan. De F.W.H. overkoepelt alle Vlaamse homogroepen, behalve de Rooie Vlinder, maar de integratie van deze groepen is erg los. Ze geeft een blad uit, "De Homokrant", dat in een oplage van 1000 exemplaren verschijnt. Hoewel dit blad bemand wordt door mensen uit de linkervleugel (SP, KP etcetera), ademt het eenzelfde braafheid en voorzichtigheid uit. Het is vooral de bedoeling van de F.W.H. om respectabel over te komen. Een diepgaande uitwerking van verschillende standpunten is moeilijk. Vanaf het moment dat een geleding binnen de F.W.H. haar standpunten wat diepgaander en agressiever naar voren brengt, wordt er geschermd met de eenheid naar buiten. Men wil kost wat kost eenduidig overkomen, en hierdoor verhindert men in feite ieder pluralisme. Iedere verdere doordenking van een bepaald standpunt (het kerkelijke, het socialistische, het liberale) zou immers tot onoverkomelijke spanningen binnen deze organisatie leiden. Spanningen vooral binnen de top (bestaande uit ongeveer tien personen) die de meeste dingen op eigen houtje bedisselt, maar dat camoufleert achter een wirwar van zogenaamd democratische organisaties (uitgebreid dagelijks bestuur, beperkt dagelijks bestuur, bureau, algemene vergadering etcetera). De belangenbehartiging laat hier dus veel te wensen over.

Anders ligt het bij de Rooie Vlinder. Deze socialistische actiegroep werd in 1976 opgericht en bestaat gemiddeld uit zo'n 30 leden. Deze leunen aan bij de trotskisten, en naar andere politieke organisaties ter linkerzijde is nooit veel gewerkt. Zij vertegenwoordigen een tweede generatie homo's, die een confrontatiestrategie aangaat: zij brengen de homoseksualiteit open en bloot op straat. Anders dan

de Nederlandse Rooie Flikkers hebben zij het etiket 'socialisme' behouden en zijn zij ook nog niet aan hun interne tegenstellingen ten onder gegaan. De Rooie Vlinder organiseerde de eerste Belgische homodag in 1978 in Gent (2000 mensen) en de eerste homobetoging in 1979 in Antwerpen. Beide ideeën werden daarna door de F.W.H. overgenomen. De Rooie Vlinder lag dan ook aan de basis van het wetsontwerp Glinne (Parti Socialiste) uit 1977 om artikel 372-bis af te schaffen. Dit artikel verbiedt homoseksueel contact tussen iemand van minder én iemand van meer dan achttien jaar. Voor heteroseksueel contact is de leeftijd zestien jaar. Het artikel werd in 1965 ingevoerd door de socialistische minister Vermeylen, in het kader van de wet op de jeugdbescherming. Vermeylen wil dit evenwel nu afschaffen, hij was ook niet de grote bezieler achter dit wetsvoorstel. Dat was procureur Charles uit Brussel. Over het aantal jaarlijkse veroordelingen voor 372-bis bestaan geen cijfers. In ieder geval zijn ze niet beschikbaar voor onderzoek. Het was ook onder impuls van de advocaat van de Rooie Vlinder, later aangevuld met deze van de F.W.H., dat men drie gevallen van veroordelingen met betrekking tot 372-bis voor het Internationaal Hof van Straatsburg trok. De klacht werd echter niet ontvankelijk verklaard, omdat de interne (Belgische) rechtsmiddelen niet uitgeput waren. Momenteel heeft evenwel de Commissie voor de Herziening van het Strafwetboek (onder impuls van de F.W.H.) gepleit voor de afschaffing van dit artikel. De progressieve minister van justitie, Moureaux (Parti Socialiste), zal nu in september (1981) een wetsontwerp tot afschaffing van artikel 372-bis indienen. De bezielers hiervan zijn de mensen van het Komitee tegen de Sexuele Repressie, en een universitair jurist, Michel Vincineau, uit Brussel. Hij schreef indertijd ook al het wetsontwerp Glinne.

De Rooie Vlinder is momenteel in een dieptepunt verzonken. Hun teksten herhalen zich voortdurend, hun leden trekken zich stilaan terug en er ontstaan alomarende afsplitsingen die heiliger dan de paus willen zijn. De Rooie Vlinder is een erg sectaire groep: ook hier is maar weinig ontwikkeling van de interne standpunten mogelijk, en wordt je al erg vlug verketterd. Bovendien is de Rooie Vlinder narcistisch en elitair: de gewone Belgische homo (uit Limburg of West Vlaanderen), die er jaren lang over doet om voor zijn homoseksualiteit uit te komen, heeft aan hen weinig boodschap. Doordat er nooit naar de andere linkse partijen is gewerkt, bestaan er in deze partijen ook geen homogroepen, zoals dat in Nederland het geval is. De maoïsten hebben hun eigen homogroep, die zich wil aansluiten bij de proletarische moraal en een brave opstelling bepleit. Dit neemt niet weg dat alle politieke partijen (met uitzondering van de christendemocratische CVP) zich tegen artikel 372-bis hebben uitgesproken. De liberale PVV reeds sinds 1971, maar in het parlement hebben zij nooit enig initiatief terzake genomen. De Vlaamse socialisten moesten tot 1980 wachten om zich voor afschaffing van 372-bis uit te spreken. De belangrijkste parlementaire prikkel kwam van de franstalige socialisten, die het artikel overigens ook op parlementair niveau hebben ingevoerd.

Tot voor kort bestond er in België ook "Link", een commercieel maandblad, dat in 1980 tienmaal verscheen en nog eenmaal in 1981. Link had zo'n 160

abonnees, maar een relatief grote losse verkoop, die iedere maand weer steeg (tot zo'n 2600 exemplaren). Men wilde zowel interessante artikelen brengen, als ook een beetje soft porno. Link had geen redactie, maar bestond uit twee coördinatoren, die het echter al van in den beginne niet eens waren. Alle andere medewerkers werden afzonderlijk benaderd en hadden geen inspraak in het beleid van het blad. Het blad ging failliet door:

- de interne onenigheid van de twee leiders.
- allerhande financieel gekonkel waarvan de ware toedracht wel nooit duidelijk zal worden.
- dat men zich iets minder op Nederland had gericht.
- dat het medewerkersbestand te klein was (de weinige medewerkers schreven onder verschillende namen) en tevens te weinig gedifferentieerd.
- dat het zich oppervlakkig gezien scheen te associëren met de Rooie Vlinder en met één bepaald Antwerps barpubliek rond het café "Christopher Street".
- dat de anarchistische drukkerij Agitat er bijna nooit in slaagde de deadline te halen, wat betekende dat vele lezers Link na verloop van tijd opgaven.

Link heeft echter in zijn kortstondige periode heel wat dingen in Vlaanderen losgewerkt. Het hing verhalen aan de grote klok, die door de F.W.H. angstvallig verborgen werden, en waarvan de Rooie Vlinder geen weet had. Door zijn populariserende tendens bereikte het Vlaamse homo's, die door geen van de beide organisaties werden bereikt. Hierdoor had Link in Vlaanderen een erg grote verdienste: ook 'gewone' homo's vonden hier hun gading. Op hun niveau werden een aantal verdienstelijke denkbeelden naar voren gebracht. Hierin was tot dan toe geen enkele Vlaamse groepering geslaagd. Ten opzichte van de grote groep van Vlaamse homo's heeft hoofdredacteur Vergauwen zich waarschijnlijk ook veel democratischer en meer emancipatoir opgesteld dan om het even wie voor hem. Maar Link had in hem nog een derde grote verdienste. Hij gaf in het katholieke Vlaanderen een eerste aanzet tot homostudies. Althans dat waren de bedoelingen, paradoxaal genoeg van iemand die nooit aan een universiteit had gestudeerd, maar in tegenstelling tot vele universitaires wel een idealist was.

Want waarom zijn er in Vlaanderen geen homostudies? Hiervoor zijn vele redenen. De belangrijkste is de CVP-staat: de christendemocraten hebben bijna de absolute meerderheid in Vlaanderen, en zij huldigen het domein van homoseksualiteit en conservatieve filosofie (als je niet publiekelijk leeft volgens de katholieke moraal loop je een stevige kans uit het katholieke onderwijs gegooid te worden. Het meest progressieve standpunt van de Vlaamse bisschoppen is dat van Monseigneur De Smedt. Dit komt er grof gezegd op neer, dat je wel een homo mag zijn, zolang er maar geen geslachtelijke betrekkingen aan te pas komen.). Hierdoor komt de Katholieke Universiteit in Leuven, de belangrijkste universiteit in Vlaanderen, al niet meer in aanmerking. Aan de Rijksuniversiteit van Gent werkt Bob Carlier. Hij is germanist, licentiaat in de moraal wetenschappen. Hij zit op de stoel van de bekende Vlaamse seksuoloog Jos van Ussel. Door zijn boek "Geschiedenis van het seksuele probleem", door zijn engagement in de NVSH, door zijn uitwijking naar het Nederlandse instituut van professor Trimbos in Rotterdam, werd deze bepleiter van de vrije seksualiteitsbeleving ook in Nederland erg bekend.

Carlier is zijn officiële opvolger aan de R.U.G., maar een uitgewerkt instituut rond homoseksualiteit is er nog niet. Hij is ook het hoofd van de wetenschappelijke dienst van de F.W.H.. Hij is echter bijna het enige lid en weigert mensen die het met zijn standpunten niet eens zijn. De F.W.H. bezit ook geen geïllustreerd archief en wil haar informatie niet voor onderzoekers ter beschikking stellen. Een grote verantwoordelijkheid ligt dan ook hier. Er zijn in

Vlaanderen genoeg competente figuren die rond homoseksualiteit willen werken, maar geen van hen zal zo maar klakkeloos naar de pijpen van de F.W.H. willen dansen. Aan de andere kant heeft de F.W.H. ook nooit gebruik gemaakt van het Bijzonder Tijdelijk Kader (BTK, vergelijkbaar met de Nederlandse TAP-regeling). Nooit heeft men op basis van dit statuut mensen aan het werk gezet om de homo-onderdrukking in België grondig te analyseren. Wel maakte men het brave boekje "Homofiele emancipatie in Vlaanderen" (Perdaans en Van der Linden), maar dit kan men bezwaarlijk echt ernstig nemen, omdat de officiële versie van de situaties teveel aangekleefd wordt. Een belangrijke verantwoordelijkheid voor het niet-bestaan van homostudies in Vlaanderen ligt dus bij de homo-organisaties zelf, en bij hun gemis van tolerantie.

Deze balans is op het eerste gezicht nogal negatief. Ten onrechte, want de laatste jaren is veel bereikt, vooral dankzij het optreden van de Rooie Vlinder. Vele politieke partijen zijn op de homoseksuele trein gesprongen, vaak omdat het in de mode was en men meende hierdoor stemmen te halen, maar ze hebben het toch gedaan. Zelfs bij de gewone homo's is, dankzij Link, een zekere vorm van bewustwording gegroeid, die wellicht niet meer is weg te cijferen. En dit zelfs in een patattenland als België, waar iedere politieke en intellectuele discussie al vlug op het niveau komt van een malle boerenmeidenruzie...